

Maialen Urbietak, Eleaniztasuna eta Hezkuntza masterra egin du

“Sorpresa izan da gaztelaniazko testuetan etxetik euskaldun direnek erdaldun direnek baino nota hobeak ateratzea”

AEBetan bi umeren zaintzaile zela piztu zitzaion bonbilla. Ingelesezt, gaztelaniaz eta keinu hizkuntzan aritu behar zuen haiekin, gurasoek hala eskatuta. Haurren bilakaera ikusita, ikasketak horra bideratzea erabaki zuen. EHUKo *Eleaniztasuna eta Hezkuntza* masterra eta *A study of multilingual writing* (idazketa eleanitzen ikerketa) ikerlana egin ditu. Bizkaiko eskola batean egindako ikerlan hori kontatzeko eskatu diogu.

Onintza Irureta Azkune

@oirureta

ARGAZKIA: DANI BLANCO

Maialen Urbietak Irakasle-ikasketak egin zituen EHUn, ingelesa irakasteko Haur Hezkuntza graduondoa egin du eta euskara irakasteko Lehen Hezkuntza graduondoa ari da egiten. Getariarraren berri sari baten bidez izan dugu. Compostela Unibertsitate Taldeak emandako saria lortu du, masterreko ikerlana hiru minututan bidez kontatuta.

Ikerlanaz galdetuko dizugu, baina lehenago kontatu ezazu AEBetako esperientzia. Haurrak zaintzera joan nintzen familia batera. Bereiziki bi hilabeteko haurra zaindu behar nuen. Hari denbora guztian gaztelaniaz egitea nahi zuten gurasoek eta 4 urteko ahizpa eskolatik etortzen zenean ingelesez. Horiez gain keinu hizkuntza erabili behar nuen txikiarekin.

Helduentzat ezagutzen dugun keinu hizkuntza?

American Baby Sign Language deitzen diote. Eskuko telefonoetarako aplikazioak daude eta horietan begiratzen nuen: “esnea” horrela [keinua egin du], “ama” horrela, “aita” horrela. Umeak urtebete baino lehen pardela aldatzeko eskatzen zidan. Komunikatzeko era oso

ona zen. Gaztelania eta ingelesa beranduago etorri ziren, baina keinuak azkar ikasi zituen. 8 hilabeterekin esnea eskatzen zuen, “gehiago nahi dut”, “lotara joan nahi dut”, “aldatu pardela”... keinuak egiten zekien. Keinua bidez azkar hasteak frustrazioa gutxitzen du. Bere betebeharrak lehenago daude aseta. Haurrak ia inoiz ez zuen negarrik egiten, eskatu egiten zuen eta nik ederki ulertzen nion.

Ahizpa nagusiak gurasoekin ingelesez egiten zuen eta 6 hilabete zituenetik gaztelaniaz egiten zuen eskolara eramaten zuten. Bi umeek hainbat hizkuntzatan moldatzeko zein gaitasun zuten ikusi nuen.

Eta bonbilla piztu zitzaizun.

Pentsatu nuen, “ostrak, hau ederra da, nik honetaz gehiago ikasi nahi dut!”. Orduan, *Eleaniztasuna eta Hezkuntza* masterrak arreta eman zidan.

Masterreko ikerlana zertaz egin zenuen?

Mikel Goikoetxea eta biok egin dugu lana, Durk Gorter [EHUKo ikerlaria, eleaniztasuna hezkuntzan aditua] buru dugula. Gorterrek egindako material bilketa baliatu dugu. D ereduan irakasten duen

Bizkaiko eskola bateko 114 ikaslek euskaraz eta gaztelaniaz egindako idazlanak aztertu ditugu. 10, 11 eta 12 urte dituzte. Haur horietako batzuk etxetik euskaldunak dira eta etxetik kanpo gaztelania arnasten dute, herrian gaztelania nagusi baita. Beste batzuek etxetik gaztelania dakarte eta euskararen berri ikastetxean izan dute. Badira etxean beste hizkuntza batzuk hitz egiten dituztenak ere. Haien idazlanetan hainbat gauza aztertu eta puntuatu ditugu: testuaren antolaketa, edukia, ortografia, gramatika, hizkuntza erabilera (aditz sinpleak darabiltzaten ala konposatuak...).

Ikerlanaren helburua zein zen, hipotesiren bat frogatzea?

Eleaniztasun goiztiarra onuragarria dela dioten teoria asko daude. Gure helburua hori frogatzea zen. Emaizta halakoa izan da: eleaniztasun goiztiarra positiboa da. Hau da, jaiotzetik etxean euskaraz egin duten haurrek, eta era berean kalean gaztelaniaz ari direnek, bai euskaraz eta bai gaztelaniaz idatzitako idazlanetan izugarritzko aldea ateratzen die etxean jaiotzetik gaztelaniaz egin eta bigarren hizkuntza, euskara, geroago ezagutu dutenei.

» “Eleaniztasun goiztiarra onuragarria dela dioten teoria asko daude. Gure helburua hori frogatzea zen”

Beraz, ikerketako jomuga elebidun goiztiarrak zenituzten, kasu honetan, jaiotzetik etxean euskara eta kalean gaztelania arnastu dutenak.

Haur elebidun goiztiar horiek nolabait teko onurarik duten jakin nahi genuen. Euskarazko idazlanak hobeto egitea espero genuen, baina sekulako sorpresa izan da gaztelaniazko testuetan etxetik gaztelaniaz datozen haurrek baino nota hobeak ateratzea.

Gaztelaniaz idatzitakoetan?

Bai, hori da harritzekoa. Elebidun goiztiarra izatea positiboa da, baina zein mailataraino? Ikerlanaren arabera, emaitza horiek lortzeraino.

Zer esan nahi duzu esaldi honekin? “Pertsona eleaniztunek onurak dituzte maileko kognitiboan, ez azterketa emaitzetan bakarrik”.

Gauza bat da ikerlanean ikasleek zein nota atera duten idazlan bakoitzean eta beste gauza bat da haur horiek estra-

tegiak garatzen dituztela hizkuntza batean ikasitako gauzak beste hizkuntzara pasatzeko.

Lehiaketarako prestatutako bideo grabazioan diozu eskolan hizkuntza bakoitzeko irakasle bat eta ikastordu bat formula, agian ez dela egokiena.

Ikerketan, batetik, etxetik euskaraz datozenek hala ez datozenekiko duten aldeaz aritu gara, eta bestetik, haur bera- ren bi idazlanak alderatu ditugu. Ikusi dugu nola euskarazkoa paragrafoetan idazten bazuen gaztelaniazkoa paragrafoetan idazten zuen, eta euskarazkoari izenburua jartzen bazion gaztelaniazkoari ere bai... Jakintza hizkuntza bate- tik bestera pasa daiteke. Beraz, ez dauka zentzurik euskarako irakasleak idazten irakastea, gaztelaniazkoak gauza bera egitea, eta ingelesekoak ere bai.

Kanadako esperientzien berri izan duzu.

Han hizkuntzen ikasgaia daukate, agian hiru ordukoa da eta hizkuntzak lantzen

dituzte. Horren arabera, ez litzateke egongo euskara ikasgaia, gaztelania ikasgaia eta ingelesa ikasgaia. Kanadako moldeari zentzua ikusten diot, nahiz eta ikerketan molde horren onuragarritasuna frogatu ez dudan. Hemen hizkuntza irakasleek elkarren artean hitz egiten dute, baina hizkuntzen ikasgairik ez dago.

Arrisku bat ikusten diot Kanadako sistemari. Han ikasle bakoitzak nahi duen hizkuntza lantzen du. Agian, Getarian ez duzu arazorik izango, euskarak galera- rik izango ez duelakoan, baina Bilbon? Oso neurtuta egin beharko litzateke, ez nuke edozein tokitan arin-arin jarriko. Euskara hizkuntza gutxitua da eta gaztelania gailendua. Ez nuke nahi eleaniztasunaren alde egiteagatik euskararen kontra egitea.

Maialen Urbieta irailean Hungariara joatekoa zen, han izango baita Compos- tela Unibertsitate Taldeak antolatutako lehiaketaren sari banaketa. Ez da joan- go, Udako Euskal Unibertsitateak hain- bat hilabeterako lana eskaini baitio Uli- barri programan. Pena eman dio saria jasotzera ezin joanak, baina badaki elea- niztasunaz ikasten jarraitzeko aukera paregabea duela orain UEUko lanean. ■